

Prøver - Evaluering – Undervisning

Kristendomskundskab

Maj-juni 2007

Forord

Det er blevet en fast tradition, at der udarbejdes PEU-hæfter for de fag, som afsluttes med en prøve. Dette gælder med skoleåret 2006/07 nu også kristendomskundskab. Evalueringen sker ud fra et ønske om at tegne et samlet billede af årets prøve i faget. Herved kan de erfaringer, der er indhentet gennem den skriftlige prøve, benyttes i forbindelse med tilrettelæggelsen af de mundtlige prøver og i tilrettelæggelsen af den daglige undervisning, idet resultaterne fra prøven giver et rids af fagets habitus.

Da prøven i kristendomskundskab i skoleåret 2007/08 er mundtlig, har Skolestyrelsen valgt at afslutte hæftet med afsnittet ”På vej mod den mundtlige prøve”. Styrelsen vil samtidig benytte lejligheden til at sige mange tak for indsatsen og samarbejdet til de beskikkede censorer og til deltagerne på den netbaserede censorkonference.

I alt var 10594 elever udtrukket til prøve i kristendomskundskab – heraf ca. 319 til mundtlig prøve. Det må konstateres, at det især var private skoler, der indstillede til mundtlig prøve. Ifølge principperne for prøvafag til udtræk deltog cirka 1/5 af landets 9. klasser således i FSA i kristendomskundskab den 12. maj 2007.

Til grund for redegørelsen om erfaringerne med afholdelsen af afgangsprøve i kristendomskundskab ligger rækken af censorrapporter indsendt til ministeriet af de beskikkede censorer, essensen af de drøftelser, der har været på en lukket Skolekom-konference for beskikkede censorer i foråret/sommeren 2007 samt de overvejelser og kommentarer som Skolestyrelsen har modtaget fra forskelligt hold.

Det forberedende arbejde

I begyndelsen af skoleåret 2006/07 nedsatte ministeriet en opgavekommission, der i samarbejde med fagkonsulenten stod for ministeriets udsendelse af prøvevejledninger og –oplæg. I løbet af ef-

teråret udsendtes vejledning for den skriftlige prøve og i tillæg hertil et sæt vejledende opgaver, som de kunne komme til at se ud ved den skriftlige prøve. Derved havde lærerne gennem det meste af skoleåret mulighed for at orientere sig i materialet og gøre eleverne fortrolige med den nye prøveform. I slutningen af februar 2007 udsendte ministeriet så yderligere eksempel på et opgavesæt.

I løbet af efteråret 2006 og foråret 2007 afholdt medlemmer af opgavekommissionen en række CfU-arrangerede kurser om den forestående prøve. På kurserne drøftedes bl.a. prøveoplæg og elevbesvarelser, og kursisternes respons indgik som nævnt ovenfor i opgavekommissionens videre arbejde med prøvesættene.

På Skolestyrelsens initiativ afholdtes to kurser i henholdsvis København og Vejle for de beskikkede censorer. Derudover oprettedes en lukket konference på SkoleKom, hvor de beskikkede censorer indbyrdes og med kommissionsmedlemmerne kunne drøfte generelle problemstillinger i forbindelse med bedømmelsen af elevbesvarelserne.

Som en håndsrækning til såvel de beskikkede som de kommunale censorer udsendte Skolestyrelsen desuden umiddelbart efter prøvedatoen (d.11. maj 2007) en rettevejledning, hvor opgavekommissionen redegjorde for overvejelserne bag de enkelte prøveoplæg og deres relation til fagets slutmål (se www.skolestyrelsen.dk). Endelig lå der til brug for bedømmelsen af elevpræstationerne på styrelsens hjemmeside en beskrivelse af besvarelsernes relation til den gældende karakterskala.

Principper for prøvens indhold og opbygning

Med baggrund i det forberedende arbejde blev følgende principper lagt til grund for prøven i kristendomskundskab:

- Det samlede prøveoplæg skulle i overensstemmelse med bekendtgørelsen og prøvevejledningen dække hele fagets stofområde – indholdet i alle fire kundskabsområder.
- Eleverne skulle have valgmulighed mellem et mindre antal opgaver – helt konkret tre.
- Hver opgave i oplægget skulle rumme stof fra mere end ét af fagets kundskabsområder.
- Indeholdt i hvert prøveoplæg skulle der være såvel billeder som tekst.
- Den anvendte spørgetaksonomi i hver opgave blev fastlagt som følger:
 - Først skulle eleverne *gøre rede for* den valgte opgaves indhold.

- Dernæst skulle de foretage en *faglig analyse og fortolkning* af opgavens emne/problemstilling.
- Endelig skulle de give et bud på *en perspektivering* af emnet/problemstillingen.

I forbindelse med perspektiveringsdelen blev det under det forberedende arbejde tydeligt, at denne fungerede bedst, når den blev forstået bredt. Det er med andre ord ikke ønskeligt, at indsnævre perspektiveringsaspektet til bestemte dele af det stof, der har været undervist i. Perspektiveringen skal som udgangspunkt have mangfoldighedens karakter for at give eleverne de muligheder for at matche et eller flere af fagets slutmål.

- I tillæg hertil måtte hvert spørgsmål kun indeholde én opgave.

Gennemgang af de enkelte opgaver

1: Forskellige opfattelser af Jesus

Den første opgave indeholdt tre kunstværker (Grünwald: Den lidende Jesus (ca. 1515); Maertens van Heemskerck: Kristus som sejrherre over synd og død (1500-tallet) samt Maja Lise Engelhardt: Den nye pagt 1 (2003)), som hver især skildrer Jesus på meget forskellige måder. Hertil kom et uddrag af Bibelen – nemlig fortællingen om vandringen til Emmaus (Luk. 24).

Opgaven for eleverne var dels at gøre rede for de forskellige måder, Jesus bliver fremstillet på i de fire ”kilder” (tre billeder og en tekst), dernæst at give en analyse og fortolkning af, hvad disse forskellige fremstillinger kommer til at betyde for opfattelsen af Jesus, og endelig at foretage en perspektivering af de forskellige fremstillinger i relation til en nutid forståelse af gudsbegrebet eller det guddommelige.

På den måde kom opgaven til at trække på indsigter fra tre af fagets kundskabsområder – nemlig Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng (kristendomsforståelse samt tids- og tolkningsbundne Jesusfremstillinger), Bibelske fortællinger (tekstanalyse og – forståelse) og Livsfilosofi og etik (overvejelser over gudsbegrebet og dets betydning) – samt et udvalg af de slutmål, der er formuleret i relation hertil (jævnfør rettevejledningen for kristendomskundskab).

Til opgaven knyttede sig tillige et antal ordforklaringer.

2: Lykkelig med lykke

Den anden opgave indeholdt tre forskellige tekster: en sang af musikeren Steffen Brandt (Nærmest lykkelig); et uddrag fra bogen ”Lev livet”, hvor den tidligere håndboldlandsholdsspiller Anette Hoffmann Møberg fortæller om troens betydning for hendes liv samt uddrag fra en undersøgelse om unges opfattelse af lykke og de grundlæggende værdier i tilværelsen. I tilknytning til de tre tekster indeholdt opgaven tre billeder som primært havde blikfangs- og staffagekarakter og ikke behøvede indgå direkte i elevbesvarelsene.

Opgaven for eleverne var først at gøre rede for Steffen Brandts og Anette Hoffmann Møbergs opfattelse af lykke, dernæst og med baggrund i såvel besvarelsen af opgave 1 som en analyse og fortolkning af undersøgelsesresultaterne at gøre sig deres egne overvejelser over, hvad lykke er. Endelig skulle de under perspektiveringsdelen udtrykke sig om relationen mellem lykke og det at have en religiøs overbevisning.

Omdrejningspunktet for denne opgave er indholdet i kundskabsområdet Livsfilosofi og etik (overvejelser over lykkebegrebet), men gennem Anette Hoffmann Møbergs direkte referencer til kristendommen trækkes der også på kundskabsområdet Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng – altså aktuel kristendomsforståelse. Endelig inddrager opgaven såvel gennem den refererede undersøgelse, som gennem spørgsmål 3 elementer af kundskabsområdet Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser, fordi eleverne her havde mulighed for at inddrage bud på lykken, som den tager sig ud inden for andre religioner end kristendommen og fra sekulariserede livsopfattelser.

3: Dødens betydning for livet

Den tredje og sidste opgave indeholdt tre fotos af begravelser inden for tre forskellige religiøse traditioner (den kristne, den hinduistiske og den muslimske) samt en kort tegneserie af en forrådnelsesproces i relation til en ateistisk opfattelse af døden.

Til hvert af billederne knyttede sig en redaktionel tekst, som forklarede nogle af de grundlæggende opfattelser i relation til døden i hver af de fire tros- og livsopfattelser.

Opgaven for eleverne var først at gøre rede for indholdet i de forskellige opfattelser af døden, dernæst at analysere og gøre sig overvejelser over, hvilken betydning de forskellige opfattelser af døden må have for den måde, man lever sit liv på, hvis man har den pågældende opfattelse, og endelig at gøre sig overvejelser over, hvilken betydning det har for menneskers forhold til døden, at der eksisterer ritualer, som anvendes i forbindelse med bortgang fra livet.

På den måde kom denne opgave til at tage udgangspunkt i kundskabsområdet Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser (sammenligning mellem forskellige religioners og livsopfattelsers dødsopfattelser og deres betydning for livet samt ritualers funktion), men den inddrog tillige stof fra området Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng (kristendomsforståelse og det kristne begravelsesritual) samt Livsfilosofi og etik (overvejelser over døden som fænomen) – og et udvalg af de slutmål, der er formuleret i relation hertil (jf. rettevejledning for kristendomskundskab).

Til opgaven knyttede sig tillige et antal ordforklaringer.

Hovedkonklusioner

Såvel det forberedende arbejde med de bredt funderede drøftelser rundt om i landet af prøvens opbygning og funktion samt principperne herfor og erfaringerne fra den egentlige prøve, som disse kommer til udtryk i censorrapporterne og i drøftelserne på de forskellige elektroniske censorkonferencer samt i henvendelser til Undervisningsministeriet efterlader fire hovedkonklusioner i relation til prøven og dennes relation til Fælles Mål:

- Det har på ingen måde voldt censorerne problemer at vurdere elevernes præstationer i relation til fagets slutmål. Man kan således sige, at den valgte prøveform har demonstreret, at fagets slutmål er operationaliserbare.
- I forhold til de negative forventninger om effekten af en skriftlig prøve i faget har såvel censorer som almindeligt praktiserende lærere været meget positive over prøvens endelige form og indhold, fordi den matchede den daglige undervisning og intentionerne i Fælles Mål.

- Mange har tillige oplevet, at det individuelle skriftlige arbejde har tilført en ny dybde i undervisningen og skærpet nogle elevers argumentation, fordi de i højere grad end tidligere har skullet tænke, før de talte. Modsat har nogle elever også lidt under at skulle formulere sig skriftligt, hvilket har hæmmet deres præstation i forhold til det daglige arbejde.
- Hovedindtrykket fra censorerne har været, at eleverne generelt set er gode til at reflektere over, forholde sig til, og give udtryk for argumenterede holdninger til fagets stofområder, samt at de udviser et ikke ringe engagement i relation til især to af oplæggets emner (lykken og døden).
- På trods af ovennævnte positive karakteristik efterlyses generelt i tilbagemeldingerne en større faglighed i elevbesvarelsener. Der er således faglige forventninger til, at eleverne i højere grad kan inddrage relevant stof og perspektiver fra undervisningen. I relation til dette resultat, kan man ikke udelukke en sammenhæng mellem elevernes præstationer og de vilkår for undervisningen i kristendomskundskab som Undervisningsministeriets undersøgelse fra januar 2006 afdekkede, herunder:
 - at under 20 % af de lærere, der underviser i faget, har en liniefagsbaggrund
 - at kun 1/3 af landets skoler har haft en medarbejder på et kortere efteruddannelseskursus i løbet af de seneste 5 år
 - at knapt halvdelen af landets skoler tildeler faget færre timer end den vejledende timetalsfordeling anbefaler
 - at cirka halvdelen af landets skoler ikke er i besiddelse af undervisningsmaterialer til eleverne i udskolingsklasserne
 - at faget i en årrække ikke har fået tildelt ressourcer til materialeindkøb svarende til fagets samlede timetal. Faget kristendomskundskab udgør 3 procent af skolens undervisning efter det vejledende forslag til timefordeling. Til sammenligning har den gennemsnitlige andel i procent af skolens samlede budget, som har været benyttet til køb af undervisningsmaterialer i perioden bevæget sig fra 1,3 procent i 2001 til 1,8 procent i 2005 – altså et stykke under de ovenfor nævnte 3%. Rapporten fra ”Udvalget til styrkelse af kristendomskundskab” kan læses på Undervisningsministeriets hjemmeside på adressen:
<http://www.uvm.dk/06/fagligt.htm?menuid=641015>
- Mange censorer udtrykker forundring over elevernes ringe evne til at formulere sig skriftligt.

Dette forhold kan selvfølgelig hænge sammen med, at det i vejledningen for den skriftlige prøve udtrykkeligt markeres, at der i bedømmelsen af elevbesvarelsenerne ikke må tages hensyn hertil. Ligeledes har eleverne givet prioriteret det faglige indhold frem for sproglige formuleringer i lyset af de afsatte to timer til besvarelsen. Gennemsnitskarakteren i dansk skriftlig fremstilling på 8,1 giver ikke belæg for at mene, at elevernes skriftsprog ligger under det forventelige niveau, som Fælles Mål angiver.

Kommentarer til det samlede opgavesæt og til de enkelte opgaver

Som anført i forbindelse med hovedkonklusionerne er de for prøveformen udstedte principper og det endelige opgavesæt blevet godt modtaget af lærerne, fordi det har været i god overensstemmelse med intentionerne i Fælles Mål og med den daglige undervisning, når man altså undlader at tage højde for skriftligheden.

Modsat kan man konstatere, at de forskellige opgaver i det samlede prøvesæt ikke i ligelig grad har motiveret elever. To af opgaverne – nr. 2 om lykke og nr. 3 om døden – er blevet valgt af langt de fleste elever, mens kun et mindre antal har valgt opgave nr. 1 om Jesus.

1)	Forskellige opfattelser af Jesus:	10,8 %
2)	Lykkelig med lykke:	40,3 %
3)	Dødens betydning for livet:	48,9 %

Censorerne har forskellige bud på grundene til denne fordeling:

- Lykke og død opfattes som mere livsnære emner end Jesus.
- Jesus-opgaven er den af opgaverne, som er sværest og kræver størst faglig indsigt.
- I opgaven med døden får eleverne en del faglighed foræret i brødteksten, som de kan bruge til besvarelse af spørgsmål 1.
- Opgaven om lykke er den mindst fag-faglige opgave og derfor lettest at gå til, men også lettest at gå fejl i.

De tre sidste kommentarer stemmer udmærket overens med de gennemsnitskarakterer, der af de beskikkede censorer er givet inden for hver af de tre opgaver:

1)	Forskellige opfattelser af Jesus:	8,1
2)	Lykkelig med lykke:	7,5

3) Dødens betydning for livet: 7,4

De, der har prøvet kræfter med den sværeste opgave, er tilsyneladende også dem, der i gennemsnit har tilegnet sig mest af det faglige stof. Dog skal det noteres, at det ikke er i opgave 1, de højeste enkeltkarakterer er givet på landsplan.

Ideelt set kunne man have ønsket sig en mere ligelig fordeling af besvarelsesprocenterne. En forklaring på, at det ikke er sket, kan være, at der i kommissionsarbejdet har været en højere grad af fokus på stoffets spredning over kundskabsområder end på elevrelevansen i emnevalget.

1: Forskellige opfattelser af Jesus

I opgaven om Jesus undrer mange af censorerne sig over, at et stort antal af de elever, der har valgt at besvare denne opgave, kun forholder sig til de to middelalderbilleder på den første side af opslaget og helt undlader eller kun overfladisk omtaler den bibelske tekst og det moderne kunstværk, men der er i censorernes tilbagemeldinger ingen indlysende forklaringer herpå.

Det fremgår nemlig samtidig af tilbagemeldingerne på denne opgave, at hovedparten af eleverne på udmærket vis kan redegøre for de modsatrettede opfattelser af Jesus, som kommer til udtryk i de to billeder, der hyppigst behandles, og at denne behandling isoleret set betinger en højere bedømmelse end det, der bliver det endelige resultat, når opgaven kun er delvist besvaret.

I besvarelsen af disse opgaver giver en del elever udtryk for en generel indsigt i kristendommen, men censorerne efterlyser dog en større grad af historisk bevidsthed.

På en skala fra 0 – 3 (med 3 som det højeste) vurderede de beskikkede censorer, at opgaven om Jesus gav eleverne mulighed for at demonstrere deres kundskaber og færdigheder i relation til fagets slutmål med en opfyldelsesgrad på **2,4**.

2: Lykkelig med lykke

En del censorer peger på, at for mange elever i denne opgave forfalder til at skrive noget, der minder mere om en dansk stil end om en religionsfaglig opgave – og at dette måske især skyldes formuleringen af spørgsmål 2, hvor det ikke tydeligt nok præciseres, at den person-

lige refleksion skal ske på baggrund af analysen af de forskellige tekstoplæg og andet religionsfagligt stof, som eleverne har erhvervet sig gennem undervisningen.

Det påpeges samtidig som et generelt problem, at den medtagne TV-2 sang, ”Nærmest lykkelig” tilsyneladende har været for svær for eleverne. Stort set ingen af dem har formået at fange den centrale pointe om lykke i sangen.

En del elever nøjes derudover med at referere eller direkte gengive undersøgelsesresultaterne i deres besvarelse – desværre uden at forholde sig til indholdet.

Samtidig meldes der fra censorerne om en positiv hudløs ærlighed og sårbarhed samt et stort engagement i elevernes besvarelser. De, som har valgt denne opgave, har tydeligvis været optaget af emnet.

På en skala fra 0 – 3 (med 3 som det højeste) vurderede de beskikkede censorer, at opgaven om Jesus gav eleverne mulighed for at demonstrere deres kundskaber og færdigheder i relation til fagets slutmål med en opfyldelsesgrad på **1.9**.

3: Dødens betydning for livet

En stor del af de elever, der har valgt opgaven om døden benyttede sig i for høj grad af den leverede brødtekst til besvarelsen af spørgsmål 1.

Der meldes dog samtidig om en god forståelse for ligheder og forskelle mellem de forskellige religioners måde at håndtere døden på samt af den bagvedliggende tankegang. En stor gruppe af eleverne fremhæver tillige det fordelagtige ved den kristne forståelse af relationen mellem livet og døden, mens en mindre del af eleverne gør det samme i relation til islam. I denne opgave har der ikke overraskende kunnet spores elevernes tydelige kulturelle og religiøse prægning.

Også i forhold til denne opgave er der et par punkter, som mange censorer fremhæver som svære. Nogle elever har således haft svært ved at systematisere de forskellige religioners opfattelse af døden og en tilhørende effekt af denne forståelse i det levede liv, mens langt flere har haft svært ved at komme op på det abstraktionsniveau, som det i spørgsmål 3 kræver, når

de har skullet forholde sig til ritualers principielle funktion. Dog er der også mange elever, som i denne opgave magter begge dele.

På en skala fra 0 – 3 (med 3 som det højeste) vurderede de beskikkede censorer, at opgaven om døden gav eleverne mulighed for at demonstrere deres kundskaber og færdigheder i relation til fagets slutmål med en opfyldelsesgrad på **2,6**.

Samlet set ligger censorernes vurdering af det samlede opgavesæt altså et godt stykke over middel.

Kommentarer til prøve- og rettevejledning

I lighed med censorernes vurdering af de enkelte opgavers relevans for elevernes muligheder for at demonstrere erhvervede kundskaber og færdigheder, er de som en del af deres tilbagemelding til ministeriet også blevet bedt om vurdere nytteværdien af de af ministeriet udsendte prøve- og rettevejledninger. På en skala fra 1-3 (1: ”I meget høj grad”, 2: ”I tilfredsstillende grad”, 3: ”I mindre grad”) er resultatet følgende:

Prøvevejledningen: **2,2**

Rettevejledningen: **2,6**

Umiddelbart må dette siges at være et resultat, der peger på, at deres form og indhold har været både relevant og læsbart.

På vej mod en mundtlig prøve

I januar 2007 blev det valgfrit for kommunerne og de frie grundskoler at vælge mellem en skriftlig og mundtlig prøve afgangsprøve i de humanistiske udtræksfag. Det betød, at man i de enkelte kommuner ved sommerterminen 2007 kunne vælge den mundtlige afgangsprøve, som et overvejende antal af interessenterne i det faglige miljø havde ønsket i forbindelse med lovens fremsættelse og vedtagelse. Kun ganske få kommuner/skoler benyttede sig imidlertid af denne mulighed. Således var kun cirka 3 % af de potentielle elever til afgangsprøven indstillet til mundtlig prøve. Dette kan i noget omfang bero på det forhold, at der på tidspunktet for aftalens indgåelse var cirka 1/3-del af skoleåret tilbage, hvorfor mange givet har vurderet, at der ikke var tilstrækkelig tid til at forberede tilrettelæggelsen af en mundtlig prøve, herunder at spore eleverne ind på den nye form. Faktuelt

blev 319 elever udtrukket til mundtlig prøve og deres gennemsnitskarakter blev 8,7. Sammenholdt med gennemsnitsresultatet for den skriftlige prøve, som er 7,7 er der en hel karakters forskel. Hvad baggrunden herfor er, er svær at fastslå og lader sig på det nuværende grundlag ikke afdække.

Ved slutningen af skoleåret 2006-07 besluttede ministeren sammen med forligskredsen, at afgangsprøven i kristendomskundskab fra skoleåret 2007/08 alene skal være mundtlig, sådan som den vedtagne lov rummer mulighed for. Dette imødekommer blandt andet fagets tradition, de mange ønsker om mundtlig prøve, samt den indgående aftale mellem KL og DLF.

Denne ændring betyder, at det fremover er de enkelte lærere i faget, der skal udarbejde et antal prøveoplæg med spørgsmål og 1-3 kilder til deres elever, hvis klassen udtrækkes til afgangsprøve i faget.

Vejledningen for gennemførelse af en mundtlig afgangsprøve i kristendomskundskab blev udarbejdet i forbindelse med at denne prøveform blev mulig ultimo januar 2007 og har været tilgængelig på ministeriets hjemmeside siden februar 2007. Denne vejledning (se www.skolestyrelsen.dk) vil – med enkelte justeringer og præciseringer – også være gældende ved prøven i skoleåret 2007-08.

Det kan desuden være interessant at orientere sig i eksemplerne på konkretisering af fagets slutmål, som kan læses på Skolestyrelsens hjemmeside under ”Rettevejledninger”.

Grundlæggende er den faglige ramme for den mundtlige afgangsprøve den samme som ved den skriftlige. Noget nyt er blandt andet kravet om opgivelser. Det vil i korte træk sige, at man som lærer skal opgive et antal emner, der har været arbejdet med i 9. klasse og eventuelt 7./8. klasse. Det opgivne stof må altså sprede sig ud over to år. Opgivelserne skal være dækkende for fagets bredde (samtlige slutmål og kundskabsområder) og omfatte forskellige genrer, så som tekster (fiktive og faktuelle), billeder, film, musik og genstande m.v. Opgivelserne godkendes af skolens leder.

I relation til det opgivne stof udarbejder læreren et passende antal prøveoplæg, som gerne må bestå af flere tekster og billeder mv. på en gang. Dog skal oplægget have et samlet omfang, så alle elever har god mulighed for at arbejde det ordentligt igennem på den afsatte forberedelsestid (40 min.).

Væsentligt i forbindelse med udarbejdelsen af prøveoplæg er det, at disse hver især relaterer sig til mere end ét af fagets kundskabsområder, så disse også i prøvesituationen integreres mest muligt. Det er således ikke tanken, at der skal udarbejdes prøveoplæg inden for hvert af de fire kundskabsområder. At det ikke sker, kan dels sikres gennem et differentieret valg af indhold i oplægget, dels gennem de vejledende spørgsmål. På denne måde får den enkelte elev bedre mulighed for med sin præstation at matche en bred vifte af fagets slutmål, hvorpå vurderingen hviler.

I tillæg til hvert oplæg skal der nemlig tillige formuleres et antal spørgsmål, som skal støtte eleven i forbindelse med planlægningen af den indledende mundtlige fremlæggelse under eksaminationen. De stillede spørgsmål har altså karakter af en faglig vejledning, som skal sikre, at eleven holder sig inden for rammerne af en religionsfaglig samtale og ikke forfalder til fx danskfaglige analyser af prøveoplægget.

På baggrund af erfaringerne fra arbejdet med de skriftlige prøver kan det anbefales at benytte sig af tre spørgsmål til hvert prøveoplæg:

- Et indledende spørgsmål, hvor eleven bliver bedt om, at redegøre for oplæggets indhold.
- Et spørgsmål, hvor eleven gennem faglig analyse og fortolkning kommer fagligt i dybden med oplæggets emne eller problemstilling.
- Et spørgsmål, hvor eleven bliver bedt om at se emnet eller problemstillingen i en større sammenhæng.

Denne perspektivering kan enten rette sig mod noget af det opgivne stof eller andre emner, som har indgået i undervisningen, eller mod større sammenhænge uden for skolen, herunder elevens eget liv eller samfundsspørgsmål. Væsentligt i forbindelse med formuleringen af perspektiveringsspørgsmålet er det, at man ikke etablerer en én til én relation mellem oplægget og det opgivne stof, så eleven skal sidde og gætte sig til, hvad læreren har tænkt. Formuleringen af spørgsmålet skal give mulighed for en alsidig perspektivering.

Afrunding

Afslutningsvis er det positivt at konstatere, at fagets nye status som prøfefag har haft en god begyndelse. Dette indtryk bekræftes blandt andet ved antallet af positive tilbagemeldinger på indholdet af den skriftlige prøve, herunder at den rettede sig mod faget som helhed og ikke et mindre antal udvalgte mål. Det er samtidig meget positivt, at der parallelt med indførelsen af prøve i faget har

kunnet konstateres en markant stigning i lærere, som deltager i faglige kurser, en øget opmærksomhed på hvilke kriterier lærere tildeles fag efter, stigning i antallet af lærere, som benytter faglige fora m.m.